

Zeitschrift: Museum Helveticum ad juvandas literas in publicos usus apertum

Herausgeber: Litteris Conradi Orellii et Soc.

Band: - (1751)

Heft: 23

Artikel: Epistola apologetica qua egregiam virtutis laudem Helvetiis a C. Iul. Caesare [...]

Autor: [s.n.]

DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-394704>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 03.07.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

EPISTOLA APOLOGETICA,

qua

Egregiam Virtutis Laudem

HELVETIIS

A C. JUL. CÆSARE de B. G. Lib. I: I: 4.

tributam

Nuper temere a Quodam obelo critico esse
expunctam, docetur.

Ad

Virum Spectatissimum Nobilissimumque

LOYSIVM de BOCHAT,

Professorem quondam J. U. in Acad. Lausann.

Celeberrimum;

Nunc PRO-PRÆTOREM Lausann. digniss.

Est ita ut scribis, Vir Spectatissime! paucissimi intelligunt, quantæ diligentiae sit hæc Criticæ Artis disciplina, quæ in corruptis veterum Auctorum Lectionibus detegendis, iisdemque sanandis occupatur, & quam temere hæc Sacra violent, qui ut primum aliquid concoquere aut cum Dialecticis suis præceptiunculis non ita facile in concordiam redigere possunt, id protinus obelo configendum, proscribendum, aut quocunque modo mutandum esse sciscunt:

E e 3

qui

qui si Cel. Burmanni auream Præfationem Phædro
præmissam tanquam normam sibi proponerent, ad
quam quicquid est hujus facultatis dirigerent, in
sollicitandis veterum Auctorum locis omnino cau-
tores essent. At videoas sæpe homines, nec mul-
ta lectione subactos, nec a judicio critico bene
instructos hæc Sacra involare, ac confidenter
profiteri, se medicinam facere velle, quamvis
quid in quovis Scriptorum genere sanum ac inte-
grum sit nullo modo perspectum habeant: Quo-
rum e numero si illum esse dixero, qui in *Mi-*
scellaneis Lips. novis Vol. II. Part. II. n. IV. p. 304.
se in aliquot JUL. CÆSARIS de *Bello Gallico Libris*
criticas Emendationes tentasse profitetur, nil di-
xero præter rem; neque admodum miror hanc
hominis temeritatem stomachum Tibi movisse:
Præterquam enim quod in elegantissimo Scriptore
pro lubidine sua fingendo ac refingendo intempe-
rantius grassatur, eidemque fere tot vulnera infli-
git, quot loca sanasse vult videri; in prima sta-
tim castigatione Helveticæ Gentis gloriam, quam
Tu, Vir Spectatissime! multæ Lectionis ac Eru-
ditionis Opere omnibus modis sartam tectam con-
servare atque illustrare satagis, impio ausu labefac-
tare, quinimmo penitus delere, inepte studet:
qua in re, utrum temeritati magis criticæ, quam
invidiæ indulsisse videatur, nihil definio. Me in-
teriorim operæ pretium & rem Tibi non ingratam
facturum, simulque præcipuo alicui pietatis offi-
cio satisfacturum puto, si hanc confictæ emenda-
tionis calumniam a Gente Helvetica abstergam,
& mustacei illius critici procacitatem accusando
in uno alteroque loco ostendam, quam imparatus

fit

sit ab iis præsidiis, citra quæ nemo recte ad optimorum Scriptorum castigationem accesserit.

Sapienter CÆSAR & opportune bellum a se cum Gallis gestum expositurus, Commentarios suos a Galliæ totius divisione in partes, & a pleniore singularum a finibus quibus circumscriptæ sunt definitione orditur: Et quoniam narrandi initium a memorabili illa de Helvetiis parta victoria facere instituit, necesse omnino fuit, ut in ipso exordio prius disertam Helvetiorum mentionem injiceret, quam ipsam narrationem, quasi abrupto quod ajunt filo, his verbis ordiretur: *Apud Helvetios longe nobilissimus & ditissimus fuit Orgetorix.* Hoc autem commodius & magis suo loco fieri potuisse, quam a Cæsare factum est, nemo haec tenus sibi persuasit: etenim ubi Galliæ populorum bellicam fortitudinem instituta comparatione ita æstimaverat, ut Belgis primas facile tribueret, sapienter prorsus & apte Helvetiorum laudes, ut pote ab eadem situs opportunitate, tanquam causa, profectas, conjunxit, atque ostendit, quemadmodum Belgæ virtutis laude omnes Gallos h. e. Aquitanos Celtasque, anteirent; ita Helvetios reliquos Celtas virtute præcedere, eam maxime obcaussam, quod illi Germanis ad inferiorem Rheni partem, hi vero ad superiorem finitimi sint, quibuscum utrique continentia bella gerant. Ita enim Cæsar: *Gallos ab Aquitanis Garumna flumen, a Belgis Matrona & Sequana dividit; horum omnium fortissimi sunt Belgæ; propterea quod a cultu atque humanitate provinciæ longissime absunt, minimeque ad eos mercatores sœpe commeant, atque ea, quæ ad effemiandos animos pertinent, important; proximique sunt*

Germanis, qui trans Rhenum incolunt, quibuscum continenter bellum gerunt: qua de causa Helvetii quoque reliquos Gallos virtute præcedunt, quod fere quotidianis præliis cum Germanis contendunt, cum aut suis finibus eos prohibent, aut ipsi in eorum finibus bellum gerunt. Eorum una pars, quam Gallos obtinere dictum est, initium capit a flumine Rhodano. &c. Hanc narrationis seriem, quam omnes MSS. Libri tuentur, & nemo hactenus non ita informatam esse judicavit, ut Cæsar's facultatem magnopere commendaret; nuperus ille Criticaster primus tanquam hiulcam, inepto Glossemate interpolatam & multis modis contaminatam damnat, & ferulæ suæ subjectam vix clementius tractat, quam pueri alicujus pro-gymnasma a severo aliquo Orbilio castigari solet. Quæris quid illud sit, quod in hac Cæsar's narratione nasum hunc criticum maxime offenderit? Oportet enim satis graves esse rationes, quæ hominem modeste eruditum commoveant, ut interissimo Scriptore integræ alicui pericopæ, omnium consensu ac judicio hactenus comprobatae, contra omnem MSS. Codicum fidem, violentas manus inferat, eamque ut ineptum aliquod assumentum proscribendam esse confidenter pronunciet. Evidem tres in medium adfert rationes, quibus hanc suam sententiam criticam probabilem reddere conatur, sed profecto adeo frivolas frigidasque, ut non mirer, neminem alium hactenus hic aliquid vitii aut interpolationis subolfacere potuisse. Prima hujusmodi est: Nulla appareat ratio, cur Cæsar in expositione de virtute Belgarum instituta, de Helvetiis voluerit disserere, de quibus quippe demum Cap. II. agit. Recte quidem videtur concedere Hypercriticus noster, J. Cæsarem, sapientem.

pietissimum Scriptorem, nil nisi summa ratione in Commentariis suis posuisse: Sed ibi nullam apparere aut esse rationem, ubi nullam ipse statim deprehendat, qui sibi persuadere possit; aut in quo summam rationem hactenus sibi cernere videbantur perspicacissimi interpretes, id, quasi omni ratione careret, qui suspectum reddere audeat, eum ego a gravissima temeritatis culpa proxime abesse censeo. Et profecto adeo necessaria fuit Helytici nominis diserta mentio, antequam ipsam narrationem ab Orgetorigis consilio ordiretur, ut sine ea Cæsaris oratio prorsus salebrosa & hiulca fuisset. Quid quod etiamsi hujus mentionis nulla necessitas fuisset, quemvis tamen fateri necesse est, Cæsarem communem Helvetiis cum Belgis virtutis ac fortitudinis laudem, quoniam ex eadem causa, continua nimirum utriusque Gentis cum finitimis ultra Rhenum Germanis conflicitatione profecta est, perquam apte ac opportune conjunxisse: atque haec ratio, quamvis nullam apparere contendat Criticus noster, ex ipsa Cæsaris narratione manifesta est, cum dicit: *QUA DE CAUSA HELVETII QUOQUE reliquos Gallos virtute praecedunt &c.* Quibus verbis aperte significat, imminentes Helvetiis Germanos ad superiorem Rheni ripam finitos, cum quibus quotidianis fere proeliis contendere necesse fuerit, Helvetiorum belli fortitudinem exercendo acuisse, eorumque virtutis gloriam pari modo, quo de Belgis memoraverat, auxisse. Altera ratio, quæ huic infelici Critico interpolationis & corruptionis suspicionem movit, adhuc levior, & magis ridicula est, simulque etiam ostendit, nihil eum in hac Cæsaris oratione recte intelligere: Quærerit enim non

sine Romacho: *Quomodo verba illa: Eorum una pars initium capit a flumine Rhodano, cum Helvetiis connecti, eisque subjici possunt?* Cui enim, præter hunc, unquam in mentem venit, ut hæc verba cum proxime superioribus conjungenda, aut de Helvetiis accipienda esse sibi persuaderet? Jam olim *Rhellicanus* noster ad hæc verba annotaverat: *Redit unde digressus erat, nempe ad Celtarum fines describendos.* Et referenda sunt omnino hæc Cæsaris verba ad superiora illa: *Hi omnes, [scil. Belge, Aquitani & Celtæ, qui Galli nostra Lingua appellantur] Lingua, institutis, legibus inter se differunt.* . . . *Eorum una pars, quam Gallos obtinere dicatum est, initium capit a flumine Rhodano.* Tertia denique ratio, quam ipse primo in acie loco collocavit, speciem quidem aliquam, sed nihil firmitatis habet: Vult enim Cæsarem mox iterum Cap. II. refellere, quod in hoc loco videatur affirmasse, diserta enim ejus de Helvetiis Cap. II. verba hæc esse: *minus facile finitimis bellum inferre possunt.* Et deinde in hunc modum argutatur: *Quomodo hæc, obsecro, conciliari queunt cum eis, quæ Glossemate docentur?* *Glossema enim Helvetiis tribuit facilitatem gerendi bellum in finibus Germanorum.* Sed salva res est! omnis statim evanescit ἐναντίοφανεια, si Cæsaris contextum ipsum inspiciamus, qui ita habet: *Undique loci natura Helvetii continentur.* . . . *His rebus fiebat, ut & MINUS LATE vagarentur, & MINUS FACILE finitimis bellum inferre possent: qua de causa homines bellandi cupidi magno dolore afficiebantur: pro multitudine autem hominum, & pro gloria belli atque fortitudinis, angustos se fines habere arbitrabantur.* At vero hoc ipso loco tantum abest ut neget, quod supra affirmaverat,

quo-

quotidiana fere Helvetiis cum Germanis, & qui-
dem in FINIBUS aut suis aut eorum, p̄c̄lia suis.
se; ut hoc ipsum magis adhuc confirmet, cum
dicit natura locorum suis prohibitos, ut minus
late vagarentur, & minus facile finitimis bellum infer-
rent: ubi notandum Cæsarem h. l. phrasū illa bel-
lum inferre, non loqui de p̄c̄liis illis quotidianis
& levioribus, quibus Germani Rheno transmisso
Helvetios sollicitare, aut hi illos laceſſere mutuo
consueverunt: sed de universæ Gentis aliqua ex-
peditione, qua finitimos populos e sedibus suis
expellere studeſent: nihilque etiam de frequentia
harum incursionum aut affirmare aut negare, sed
id tantum dicere, eas cum magna aliqua difficultate
esse conjunctas. Deinde vero hæc difficultas
bellicæ expeditionis h. l. non tam Germanos,
quam Gallos spectat, adversus quos Orgetorix
bellum concitare voluit: etenim ab ea parte qua
Germanos attingunt Helvetii, non perinde mag-
nas objectas suis difficultates quo minus ultiro
citroque Rhenum transmittenterent, atque se mutuo
hostiliter invaderent, ex eo clarum est, quod su-
*pra in eo loco, de cuius *audacia* nobis contro-*
versia est, diserte commemoret, Germanos non
minus facile & frequenter Helvetiorum fines inva-
sisse, quibus eos prohibere necesse fuerit. Deni-
que Cæsar etiam Cap. II. hoc ipso loco Helvetiis
non tantum bellandi cupidinem, sed gloriam belli
atque fortitudinis, procul dubio quotidianis adver-
sus Germanos p̄c̄liis partam tribuit, atque ita
diserte confirmat, quæ supra jam in hanc eorum
Iaudem dixerat; quod si enim cum finitimis ob
summam & insuperabilem difficultatem non con-
tinuis p̄c̄liis contendissent, dicant mihi unde

hæc

hæc belli atque fortitudinis gloria ipsis parta fuerit. En vero hominis illius Critici temeritatem, qui tam frivolis inductus rationibus non dubitat tribunitiam damnationis sententiam ferre hoc diro carmine: *Eximenda idcirco sunt e contextu Cæsaris illa: Qua de caussa Helvetii quoque reliquos Gallos virtute præcedunt . . . in eorum finibus bellum gerunt.* *Eis enim ejectis, oratio sibi constat, & cuncta prono fluunt alveo.* Scilicet immedicabile vulnus ense recidendum est! Quis non intelligit Criticum nostrum expuncta Helvetiorum laude, iisdem prope rationibus & alteram quoque pericopam, quæ Belgas a fortitudine militari commendat, in *rodæ* suspicionem vocare potuisse. Quid enim proclivius ipsis fuisset, quam hunc in modum argumentari: „Nulla appetet ratio, cur „Cæsar in expositione de finibus singularum „Galliae partium instituta, de Belgarum fortitu- „dine voluerit disserere, de quibus quippe de- „mum Libro secundo agit. Et quomodo verba „illa: *eorum una pars initium capit a flumine Rhodano*, cum Belgis connecti, eisque subjici, „possunt? „Quamvis enim expungerentur illa verba de Helvetiis, quæ nunc in omnibus Cæsa- ris Codicibus leguntur, magnum nihilominus ad- huc Hyperbaton, & a digressione redditus statuen- dus esset in verbis: *Eorum una pars, quam Gallos obtinere dictum est, initium capit a flumine Rhodano &c.* Quod si porro a Critico nostro fueris perconta- tus, qui fieri potuerit, ut hoc Glossema satis prolixum omnes & scriptos & impressos Cæsaris Libros occupaverit, is tibi omnem erroris origi- nem pari fiducia ac si ipse fraudis conscius fuisset, explanabit; ita enim narrat: *Legendum esse, existi-*

mo, hunc in modum: Qua de causa BELGÆ quoque reliquos Gallos virtute præcedunt. &c. Apparet Lectori illico, intrusum hic esse Glossema Grammatici, seu Commentatoris cuiusdam, in quo vox Belgæ minus clare potuit legi. Librarius glossema id inter verba Cæsaris intexuit, & dum descriptor novus putavit, ad Belgas hæc non quadrare, quippe quos Cæsar jam dixerat continenter cum Germanis bellum gerere, ipse Helvetios substituit. Hæc quid aliud sunt quam ægri somnia? Quænam probabilitatis mica apparet, unquam hic lectum suisse, aut legendum esse pro Helvetiis Belgæ, atque Helvetios nuper admodum ab inepto aliquo descriptore in hujus laudis possessionem suisse admissos? Nugæ meræ atque ædepol lyræ, lyræ!

Deprehendisse mihi video in Critico nostro Pseudoli ingenium, de quo Comicus: *Quærit quod nusquam est, repperit tamen.* In quo judicio meo ne quid gratiae, ne quid odio dare videar, alterum adhuc criticæ temeritatis exemplum producam, quod in iisdem in Cæsarem emendationibus n. IV. p. 307. habetur, ubi insignem se lacunam in contextu Cæsaris deprehendisse profitetur, quam ante ipsum nemo animadverterit; verba ejus hæc sunt: *Sub finem Capitis III. Libri I. insignis exstat lacuna in contextu.* Additur enim statim sub initio capitis sequentis, Orgetorigem moribus Helvetiorum ex vinculis caussam dicere debuisse. Dixerat jam Cæsar, Orgetorigem sollicitasse alios, ac inter eos Dumnotigem Æduum, fratrem Divitiaci, eo eventu, ut oartione Orgetorigis fuerint hi adducti ad fidem jurisjurandi ac promissio-
nis mutuam dandam de Gallia occupanda. Nihil vera additur,

additur, de conatis severioribus quorundam in Orgetorigem, nec de modo, quo Orgetorix in vincula fuit conjectus, ibi inseritur quicquam. Videtur Orgetorix in legatione, ad civitates Sequanorum & Aeduarum suscepta, interceptus, ac in carcerem amandatus fuisse. Nam civitas [Cap. IV: 3.] in qua ipse vinculis attinebatur, armis ius suum in eum voluit exequi, cum multitudo clientum ipsius advolasset. Ipso autem mortuo, Helvetii a consilio profecionis in Gallias nondum fuerunt depulsi, quin potius destinationibus suis constanter inhæserunt. Ex qua ratione facile patet, Helvetios haud exstitisse eos, a quibus Orgetorix in vincula fuerit conjectus. Si quid conjectando licet assequi, Romanorum artibus per Sequanorum vel Aeduarum nonnullos Orgetorigem, credo, fuisse comprehensum, ac carceri mancipatum. At hæc omnia exciderunt e Cæsare, & membranula illa fuit amissa, cum illa Orgetorigis historiæ pars fuerat inscripta. Profecto totius hujus disputationis ea ratio est, ut eam adduxisse, sit refutasse, adeo ab omni probabilitatis specie abludit. Et Cæsar omnia alia narrat: Ea res [quo videlicet pacto Orgetorix regnum in sua civitate affectaret,] ut est, inquit, Helvetiis per indicium enunciata, moribus suis Orgetorigem ex vinculis caussam dicere coegerunt, . . . per eos, ne caussam diceret, se eripuit, cum Civitas, ob eam rem incitata, armis ius suum exequi conaretur, multitudemque hominum ex agris magistratus cogerent; Orgetorix mortuus est, neque abest suspicio, ut Helvetii arbitrantur, quin ipse sibi mortem consiverit. Annon ex his verbis clarum est Orgetorigem ab Helvetiis tanquam libertatis suæ hostem in vincula fuisse conjectum, cum ipsi suis moribus eum ex vinculis caussam dicere coegerunt: Neque obstat, quod

post

post ejus mortem nihilominus Helvetii id quod de sua in Gallos expeditione constituerant, perficerint: ita enim omni metu vacui & extra periculum erant, ne potentior Orgetorix magnoque clientelarum praesidio munitus occasione hujus profectionis libertate oppressa civitatis imperium invaderet. Quemadmodum vero Pseudolus ille criticus insignem lacunam sibi deprehendisse visus est, ubi nulla est; ita mox Glossetma aliquod Librarii ineptientis detexisse sibi videtur, ubi nemo alius unquam quicquam supervacaneum aut quod minus congrueret, quamvis monitus, perspicere potuit, pergit enim l. c. hunc in modum: *In hac membrana præterea fuerant ea etiam descripta, quæ ad conſpirationem Sequanorum nonnullorum cum Orgetorige fuerunt referenda. Librarius vero ea, quæ perierant, restituere voluit per conjecturas. Unde factum est, ut incisum 8. Cap. II. sit obscurum plane & jejunum.* En locum: Hac oratione adducti, inter se fidem & jusjurandum dant, & regno occupato, per tres potentissimos ac firmissimos populos totius Galliae sese potiri posse sperant. Prima verba usque ad illud: jusjurandum dant, stilum Cæsaris perspicuum spirant. Reliqua, quæ sequuntur, ab incepto librario fuerunt adjecta. *Quis enim tam est iudicio vacuus, ut ipsi haud suboleat, ea, quæ sequuntur, rei ipsi parum congruere?* Librarius indicare voluit hanc propositionem: „Ipsi, qui, jurejurando inter-„ posito, fidem & opem mutuam confirmave-„ rant, in ea spe fuerunt, fore, ut ipsi omnis „ Galliae potirentur, quæ nationibus constabat „ tribus, utque inter eas sibi dominatum para-„ rent. „ At hæ adjectio est supervacnea. Nisi enim id fœderati sperassent, ad fidem ei mutuam dan- dam

ðam haud sese adstrinxissent. Librarius vixit ea æta-
 te, qua omnis Gallia formam induerat unius regni. In-
 de enata sunt verba illa: regno occupato. Orgeto-
 rix, auctore Cæsare, Castico Sequano & Dumnorigi
 Æduo promiserat, se illis regna conciliaturum. Si de
 hisce regnis, id est, summa potestate Castici in Sequa-
 nos & Dumnorigis in Æduos Librario fuit sermo, ra-
 tiones & res ipsa exigebant, ut scriberet: regnis oc-
 cupatis. Per illos tres potentissimos ac firmissimos popu-
 los librarius designavit Helvetios, Sequanos & Æduos.
 Dicendum ipsi potius fuisset: fœdere & auxilio mu-
 tuuo tres potentissimos ac firmissimos populos po-
 tiri totius Galliae posse sperant. At inutilis & su-
 pervacua erat hæc verborum accessio, siquidem hoc ip-
 sum spei argumentum in ipsa fœderis natura jam era-
 situm. Hactenus ille. Quæ prolixius disputata
 abunde produnt hominem illum, qui nil nisi la-
 cunas & glossemata loquitur, in Cæsare ne qui-
 dem quæ planissima sunt recte intelligere. Qui
 hæc seorsim legerit, non poterit non in eam de-
 duci cogitationem, puerum aliquem suas de loco
 Cæsaris planissimo, cuius vero sensum non recte
 fuerit assecutus, hæsitationes his verbis exposuisse.
 In Cæsare plana sunt omnia. Orgetorix persua-
 det Castico Sequano, ut regnum in sua civitate
 occuparet, quod pater ante habuerat: idemque
 Dumnorigi Æduo consilium suggerit: Seque, ubi
 primum suæ civitatis imperium obtinuerit,
 suis copiis, suoque exercitu facile illis hæc regna
 conciliaturum, confirmat. Illi hac Orgetorigis
 oratione adducti in eam spem veniunt, sese regno
 per tres potentissimos ac firmissimos populos occupato, to-
 tius Gallie facile potiri posse, atque ita inter se fidem
 & jusjurandum dunt. Ita perspicuum est quam-
 maxime

maxime illa verba: *regno occupato distributive accipienda esse*, q. d. *regno a singulis in sua civitate occupato*; quanquam etiam verba: *per tres potentissimos ac firmissimos populos*, cum sequentibus conjungantur, ut speraverint se *PER EOS totius Galliae potiri posse*. Neque minus certum est, hos Triumviro totius Galliae imperium non populo suo, sed oppressa populi libertate sibi parare voluisse: Ut adeo ineptæ & a Cæsaris mente alienæ sint, quas Criticus proposuit emendationes.

Quid Tibi jam videtur, Vir Spectatissime! quales putas nos habituos aliquando Cæsaris Commentarios, si huic & similibus aliis hæc impune grassandi licentia daretur? Certe prætorio aliquo editio a castigandis antiquorum Libris h̄i erunt submovendi, si quidem intemeratam antiquitatis Lectionem conservari nobis velimus. Tu vero Helvetici nominis gloriam, partamque Eruditonis reconditæ celebritatem tueri, meque Humanitate & Amore complecti perge. Ita fiet, ut malevolorum invidiam, obscurasque calumnias facilius contemnere possim, qui id unum semper studui, ut placerem bonis, tuique similibus Viris; non barbaris illis ab omni cultu & humanitate longissime remotis ex ultima Sarmatia nomen sibi aptantibus *Satanomotuskiis*, *Alithiodotoskiis*, vere *Hλιθίοις*, quibus me exosum esse nomen haud inique fero, immo magis gratulor. Vale.